

บทที่ 3

ภาควิเคราะห์

การวิเคราะห์ปัญหาการแปลพร้อมทั้งแนวทางการแก้ไขปัญห

นักวิชาการด้านการแปล ลาร์สัน (1998, pp. 485-486) ได้กล่าวไว้ในหนังสือ Meaning-Based Translation ว่างานแปลที่ดีนั้นจะต้องมีคุณสมบัติที่ดี 3 ประการ คือ

1. ความถูกต้อง (Accuracy) เป็นสิ่งที่สำคัญในการแปลมากที่สุด นักแปลควรแปลให้มีความหมายใกล้เคียงกับภาษาต้นฉบับมากที่สุด
2. ความชัดเจน (Clearness) นักแปลควรเลือกวิธีนำเสนอความหมายที่ทำให้ผู้อ่านเข้าใจความหมายได้ชัดเจนที่สุด
3. ความเป็นธรรมชาติ (Naturalness) นักแปลควรใช้ภาษาที่สละสลวยและมีลักษณะเช่นเดียวกับภาษาฉบับแปลเพื่อไม่ให้ผู้อ่านรู้สึกว่กำลังอ่านงานแปลอยู่

ซึ่งจากการแปลบทที่ 1 ถึงบทที่ 3 ของวรรณกรรมสำหรับเด็กและเยาวชนเรื่อง “อีไลจาห์แห่งบักซ์ตัน” (Elijah of Buxton) ของคริสโตเฟอร์ พอล เคอร์ติส ผู้แปลพบปัญหาที่เป็นอุปสรรคต่อการแปลหลายประการ ทั้งปัญหาในระดับการทำความเข้าใจต้นฉบับ และปัญหาการแปลระดับถ่ายทอด ทั้งนี้เนื่องจากผู้แปลมิได้เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านภาษาอังกฤษอันเป็นภาษาในต้นฉบับ จนถึงขั้นที่เรียกว่าเป็นผู้ใช้ภาษาอังกฤษได้เหมือนเป็นภาษาแม่ อย่างไรก็ตามเพื่อให้การแปลเป็นไปตามลักษณะงานแปลที่ดีดังที่ลาร์สันกล่าวไว้ ผู้แปลจึงต้องศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมเพื่อให้มีความรู้เพียงพอในการทำความเข้าใจต้นฉบับ อาทิ ศึกษาชื่อบุคคล สถานที่ที่ไม่คุ้นเคย รวมถึงเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในช่วงเวลาที่เป็นฉากในการดำเนินเรื่อง วัฒนธรรมทางสังคมของเจ้าของภาษานั้นๆ ขณะเดียวกัน ผู้แปลได้อาศัยการสืบค้นจากผู้รู้ หรือผู้เป็นเจ้าของภาษา เพื่อนำข้อมูลเหล่านั้นมาประกอบกับความรู้อันได้ศึกษามา ทั้งนี้ เพื่อให้ผู้แปลสามารถทำความเข้าใจต้นฉบับ และถ่ายทอดบทเป็นบทแปลที่มีความหมายถูกต้อง ครบถ้วนใกล้เคียงต้นฉบับ ทั้งยังใช้ภาษาได้อย่างสละสลวย เป็นธรรมชาติ

ในบทวิเคราะห์นี้ ผู้แปลได้รวบรวมปัญหาที่เกิดขึ้นระหว่างการแปลออกเป็น 2 ส่วน คือ ปัญหาระดับการทำความเข้าใจต้นฉบับ และปัญหาการแปลระดับถ่ายทอด พร้อมเสนอแนะแนวทางแก้ไข ดังนี้

3.1 ปัญหาระดับการทำความเข้าใจต้นฉบับ

การทำความเข้าใจต้นฉบับเป็นขั้นตอนที่สำคัญมากในการแปล เนื่องจากความเข้าใจนี้จะส่งผลถึงสิ่งที่ผู้แปลแปลออกมาทั้งหมด ด้วยเหตุนี้ผู้แปลจึงต้องศึกษาต้นฉบับให้ถี่ถ้วน ทั้งในเรื่องลักษณะประเภทงานเขียน วิธีเขียน และภาษาที่ผู้เขียนเลือกใช้ ทั้งศัพท์ ความหมายของคำ โครงสร้างประโยค ซึ่งในการแปลบทที่ 1 ถึงบทที่ 3 ของวรรณกรรมสำหรับเด็กและเยาวชนเรื่อง “อีไลจาห์แห่งบั๊กซ์ตัน” นี้ พบว่าเนื่องจากวรรณกรรมชิ้นนี้แต่งขึ้นสำหรับผู้อ่านที่เป็นเยาวชน รูปแบบการประพันธ์จึงเป็นไปอย่างเรียบง่าย มีการดำเนินเรื่องโดยการเล่าเรื่องราวที่เกิดขึ้นผ่านมุมมองของตัวละครหลัก คือ เด็กชายอีไลจาห์ ฟรีแมน อายุ 11 ปี ภาษาที่ใช้จึงไม่ซับซ้อน และไม่มีบทบรรยายที่มีประโยคยืดยาว โครงสร้างซับซ้อน จนก่อให้เกิดปัญหาในการทำความเข้าใจ หากจะมีส่วนของความไม่เข้าใจด้านภาษาที่มีผลต่อการทำความเข้าใจต้นฉบับอยู่บ้างน่าจะเป็นเรื่องการใช้ภาษาถิ่น (colloquial) ของคนผิวสี แต่ลักษณะการใช้ภาษาเช่นนี้ในต้นฉบับก็มิได้สร้างปัญหาในการตีความ ทำความเข้าใจต้นฉบับมากนัก เนื่องจากส่วนใหญ่เป็นคำที่สามารถเดาได้ หรือมีบริบทแวดล้อมเสริมให้ความหมาย

อนึ่ง การใช้ภาษาถิ่น (colloquial) ปรากฏให้เห็นในวรรณกรรมคลาสสิกหลายเรื่อง เช่น *The Adventures of Huckleberry Finn* ของ Mark Twain ซึ่งมีตัวละครในกลุ่มของฮัคเคิลเบอรี่ ฟินน์ เป็นชาวอเมริกันเชื้อสายแอฟริกัน และเรื่อง *Grapes of Wrath* ของ John Steinbeck อันเป็นเรื่องราวของชาวนายากจนจากโอคลาโฮมาที่อพยพมายังแคลิฟอร์เนีย ซึ่งภาษาถิ่นที่กล่าวนี้ เป็นภาษาที่นิยมใช้กันในภาคใต้ของอเมริกา ทั้งในกลุ่มชาวอเมริกันผิวสีและชาวอเมริกันผิวขาว จึงเรียกได้ว่าเป็นภาษาเฉพาะกลุ่ม ไม่นับเป็นภาษาที่ผิดหลักไวยากรณ์แต่อย่างใด

จากการศึกษาวรรณกรรมสำหรับเด็กและเยาวชนเรื่อง “อีไลจาห์แห่งบั๊กซ์ตัน” พบว่าผู้เขียนมีการใช้ภาษาถิ่นที่น่าสนใจในหลายกรณีด้วยกัน เช่น

ตัวอย่างที่ 1

ต้นฉบับ: "I don't know what I'm gunn do 'bout that Zephariah! I done axed you over and over not to have no dealings with him" (p.16)

ภาษาถิ่นที่คนผิวสีนิยมใช้มักมีการกร่อนเสียง เช่นในประโยคข้างต้น “gunn” กร่อนเสียงมาจากคำว่า gonna ซึ่งผันมาจากคำว่า going to อีกต่อหนึ่ง ส่วน 'bout มาจาก about และอีกกรณีหนึ่งคือการใช้ภาษาเขียนตามการออกเสียง เช่น คำว่า axed ซึ่งมาจากคำว่า “asked”

ตัวอย่างที่ 2

ต้นฉบับ: "Ooh, 'Lijah, lookit there! Ain't that the prettiest thing?" (p.18)

มีการใช้ไวยากรณ์ต่างจากภาษาอังกฤษมาตรฐาน โดยนิยมใช้ Ain't แทน Isn't แต่สามารถเข้าใจความหมายได้

ตัวอย่างที่ 3

ต้นฉบับ: Pa said everything was all right with the celebrating until the parade got to the schoolhouse and most of the speechifying was over. (p.28)

ตัวอย่างข้างต้นเป็นรูปแบบของการประดิษฐ์คำใหม่ ซึ่งผู้เขียนใช้สื่อถึงการใช้ภาษาถิ่นของตัวละครผิวสีในเรื่องนี้ นอกจากนี้ ยังปรากฏการใช้คำลักษณะนี้อีกหลากหลาย เช่น tormentation ซึ่งหมายถึง การทรมาน และ sensical ซึ่งหมายถึงสามัญสำนึก (sense)

อย่างไรก็ตาม อาจมีการใช้ภาษาถิ่นแบบคนผิวสีในบางจุด ที่ผู้แปลไม่สามารถเข้าใจความหมายของที่ถูกต้องได้ แม้จะทำการศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมมาแล้วก็ตามที เนื่องจากบางครั้งการหาความหมายของคำจากพจนานุกรมเพียงอย่างเดียวไม่เพียงพอ ในส่วนนี้ผู้แปลจึงต้องวิเคราะห์หาความเป็นไปได้ของคำนั้นๆ จากคำอื่นๆ ที่ปรากฏแวดล้อมในประโยค รวมถึงบริบทใกล้เคียง จึงสามารถหลีกเลี่ยงปัญหาในส่วนนี้และเข้าใจต้นฉบับได้ ดังตัวอย่าง

ตัวอย่างที่ 4

ต้นฉบับ: "I was cutting through M'deah's truck patch and seen some tracks that I ain't never seen afore." (p.9)

ฉบับแปล: "ตอนที่เดินตัดแปลงผักที่รอยล้อของแม่น่ะ ฉันเห็นรอยบางอย่างที่ไม่เคยเห็นด้วยล่ะ" (น.53)

ในครั้งแรก ผู้แปลไม่เข้าใจว่าคำ M'deah's truck ในต้นฉบับ แต่เมื่อแปลโดยใช้การวิเคราะห์วาทกรรม (Discourse Analyses) วิเคราะห์การเชื่อมโยงความ ศึกษาเนื้อหาที่ตามมาภายหลังที่ว่า "We got to Cooter's home, opened the gate, and went 'round back to his mother's truck patch." จึงสันนิษฐานว่า M'deah's truck patch มาจากคำว่า Mother dead's truck patch

นอกจากการวิเคราะห์ทำความเข้าใจด้านภาษาที่ผู้เขียนใช้ในต้นฉบับแล้ว การทำความเข้าใจเนื้อหา ตัวละคร และเหตุการณ์ที่ใช้ในการดำเนินเรื่องเป็นอีกสิ่งหนึ่งที่ขาดเสียมิได้ ซึ่งในวรรณกรรมสำหรับเด็กและเยาวชนเรื่อง “อีไลจาห์แห่งบัคซ์ตัน” (Elijah of Buxton) ของคริสโตเฟอร์ พอล เคอร์ติสนี้ แม้ผู้เขียนจะกล่าวว่าเป็นเรื่องที่แต่งขึ้น แต่ในบันทึกท้ายเล่ม ผู้เขียนได้อธิบายไว้ว่าเป็นเรื่องแต่งที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานความจริงหลายด้าน เช่น ตัวละครบางตัวเป็นบุคคลที่มีอยู่ในประวัติศาสตร์จริงๆ อาทิ Reverend William King, Frederick Douglas รวมถึงสถานที่ดำเนินเรื่องในตอนต้นคือบัคซ์ตัน (Buxton) ในเมืองราลีห์ (Raleigh) อันเป็นพื้นที่ของออนตารีโอตอนใต้ ในแคนาดาตะวันตก ซึ่งนิคมนี้ก่อตั้งขึ้นโดยความช่วยเหลือของบาทหลวงวิลเลียม คิง (Reverend William King) ในปีค.ศ. 1849 เพื่อเป็นที่อยู่อาศัยของกลุ่มอดีตทาสผิวดำซึ่งเป็นไทหรือกลุ่มที่หลบหนีจากการเป็นทาสในอเมริกา ผู้เขียนได้บรรยายเพิ่มเติมว่า บัคซ์ตันเป็นนิคมที่มีกฎระเบียบที่เคร่งครัด แต่สมาชิกทุกคนต่างพร้อมใจทำตามระเบียบของนิคม จนสามารถพัฒนาเป็นนิคมที่ทักฟิงของเหล่าอดีตทาสจากอเมริกา ที่เจริญที่สุดในขณะนั้น ผู้เขียนยังเน้นย้ำให้เห็นถึงความเป็นอยู่ของผู้คนในนิคมบัคซ์ตันว่าค่อนข้างกินดีอยู่ดี โดยแต่ละบ้านจะต้องมีที่ทำกิน 50 เอเคอร์ขึ้นไป บ้านแต่ละหลังมีห้องอย่างน้อย 4 ห้อง ตัวบ้านตั้งอยู่ห่างจากถนนราว 10 เมตร มีการตกแต่งแปลงดอกไม้หน้าบ้าน และแปลงผักหลังบ้านอย่างสวยงาม มีระบบสาธารณูปโภคและหน่วยงานพื้นฐานในสังคมอย่างครบครัน เช่น ไปรษณีย์ โรงสี โรงเลื่อยไม้ มีโบสถ์และโรงเรียนเป็นศูนย์กลางสำคัญ ทั้งโรงเรียนในนิคมบัคซ์ตันยังเป็นที่ยอมรับ จนแม้แต่คนผิวขาวในเมืองรอบข้างยังนิยมส่งบุตรหลานมาเรียน อันแสดงให้เห็นว่าแม้บัคซ์ตันจะเป็นนิคมของอดีตทาส แต่ทุกคนที่อาศัยอยู่ปฏิบัติตามกฎระเบียบ

ดังนั้นการทำความเข้าใจข้อมูลทางประวัติศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับฉากในการดำเนินเรื่องจึงช่วยให้ผู้แปลมีความเข้าใจต้นฉบับ ในส่วนของเหตุการณ์ที่ดำเนินไปในเรื่อง ซึ่งล้วนส่งผลถึงลักษณะนิสัยของตัวละคร อารมณ์ของเรื่อง แรงผลักดันที่ทำให้เกิดการกระทำอย่างใดอย่างหนึ่งในเรื่อง และอื่นๆ อีกมากมาย อันจะนำไปสู่การกำหนดทิศทางที่ถูกต้องในการถ่ายทอดต้นฉบับ และเสนอบทแปลออกมาได้ใกล้เคียงกับที่ผู้อ่านควรได้โดยตรงจากฉบับแปล

3.2 ปัญหาการแปลระดับการถ่ายทอด

หลังการศึกษาทำความเข้าใจต้นฉบับจนถึถ้วนแล้ว ขั้นตอนต่อมาคือการถ่ายทอดภาษาต้นฉบับออกมาเป็นภาษาฉบับแปล ทว่าเนื่องจากข้อจำกัดที่ว่าภาษาอังกฤษอันเป็นภาษาต้นฉบับ และภาษาไทยอันเป็นภาษาฉบับแปลมีข้อแตกต่างกันอยู่หลายด้าน ทั้งในเรื่องโครงสร้างไวยากรณ์ ตั้งแต่ระดับเสียง ระดับคำ ระดับประโยค และระดับสูงกว่าประโยค ประกอบกับความแตกต่างทางวัฒนธรรมในภาษาทั้งสอง การถ่ายทอดงานแปลให้มีคุณภาพจึงไม่ใช่เรื่องง่าย ผู้จึงได้สรุปถึงปัญหาที่พบในระดับการถ่ายทอดบทแปลบทที่ 1 ถึงบทที่ 3 ของวรรณกรรมสำหรับเด็กและเยาวชนเรื่อง “อีไลจาห์แห่งบั๊กซ์ตัน” ออกเป็น 3 ประเด็น พร้อมทั้งเสนอวิธีการแก้ไขปัญหา ดังนี้

3.2.1 ปัญหาการแปลระดับเสียง

ปัญหาในการถ่ายทอดบทแปลระดับเสียงที่พบเกิดจากเหตุผลด้านความแตกต่างทางวัฒนธรรมของภาษาต้นฉบับและภาษาแปล โดยเฉพาะการเลียนเสียงที่เกิดขึ้นในธรรมชาติ (onomatopoeia) เช่น เสียงไก่ขัน เสียงนกร้อง เสียงรถชน แต่ละภาษาอาจมีการถ่ายเสียงออกมาเป็นคำที่แตกต่างกัน การเลือกแปลแบบตรงตัวตามต้นฉบับอาจทำให้ได้บทแปลที่ไม่เป็นธรรมชาติ จึงต้องหาคำเลียนเสียงในภาษาไทยที่เทียบเคียงกันได้

ตัวอย่างที่ 5

ต้นฉบับ: I got my fly swah, pulled a milking stool next to Old Flapjack, and waited.
It weren't long afore a good-size fly lit just above his rear hoof.

Crack! (p.33)

ฉบับแปล: ผมคว้าไม้ตีแมลงวัน ดึงเก้าอี้รีดนมมานั่งข้างเจ้าแฟลปแจ็ก แล้วรอ ไม่นานเจ้าแมลงตัวเขื่องก็บินมาใกล้ๆ เหนือกีบเท้าหลังของมัน
เฝียะ! (น.75)

ในขณะที่ทำความเข้าใจข้อความสะอาดคอกม้าอยู่นั้น อีไลจาห์ยังใช้เวลาจับแมลงเพื่อใช้เป็นเหยื่อล่อปลาอีกด้วย โดยในตอนนั้นเขาใช้ไม้ตีแมลงวันตีแมลง ต้นฉบับให้เสียงไม้ตีแมลงวันตีแมลงดัง “crack” ซึ่งเมื่ออ่านต้นฉบับต่อในย่อหน้าถัดไปจะพบว่าเป็นการตีที่แรงมาก จึงเลือกแปลโดยใช้คำที่นิยมในภาษาไทย “เฝียะ” เพื่อถ่ายทอดเสียงนั้น เพื่อให้เข้ากับวัฒนธรรมไทยมากกว่า

ตัวอย่างที่ 6

ต้นฉบับ: Pah-dop!

Now that a good sound! That meant I hadn't hit 'em hard enough to break no fly bones or nothing, but I had hit 'em so's they were gonna be a little dumbstruck. Most likely they wouldn't be doing no more flying but they should still be alive and kicking. (p.34)

ฉบับแปล: แปะ!

เสียงฟังดูดีเชียวทีนี้ นั่นหมายความว่าผมไม่ได้ตีมันแรงไปจนทำให้กระดูกมันหักหรืออะไรทำนองนั้น แต่ผมตีพอแค่นี้พวกมันมีน้มน้อย ส่วนมากพวกมันจะบินไม่ขึ้น แต่จะยังมีชีวิตและกระดูกกระดูกอยู่ (น.76)

ในตัวอย่างต่อมา นี้ อีไลจาห์ใช้ไม้ตีแมลงวันตีแมลงอีกครั้ง โดยตีเบาลงกว่าเดิม ต้นฉบับใช้เสียงเลียนว่า “Pah-dop!” ซึ่งหากเลือกแปลตรงตัว การเลียนเสียงที่เกิดจากการตีเช่นนี้ไม่ปรากฏอยู่ในวัฒนธรรมภาษาไทย จึงเลือกแปลโดยใช้คำว่า “แปะ!” แทนเสียงที่ตีเบาลงในครั้งแรก

ตัวอย่างที่ 7

ต้นฉบับ: "Uh-uh. I got something that's more interesting than watching you fish, I got a mystery." (p.8)

ฉบับแปล: “ม่าย...อะ ฉันมีอะไรน่าสนใจกว่าไปนั่งมอญายตปลาเยอะ เรื่องลึกลับเลยละ” (น.53)

ในสถานการณ์นี้ คุณเตอร์ทำเสียงขึ้นมาเพื่อตอบปฏิเสธคำชวนของอีไลจาห์อย่างรวดเร็ว ผู้แปลจึงเลือกแปลเสียงดังกล่าวด้วยการใช้คำในภาษาพูดสื่อความหมายในเชิงปฏิเสธแทน “ม่าย...อะ”

ตัวอย่างที่ 8

ต้นฉบับ: I reached out to pick one of the ants up. This was afore I'd learnt that bugs have ways of discouraging you from touching 'em. But afore I could get hold of one, Ma grabbed my hand. "Uh-uh, 'Lijah, they's some of God's hardest workers and just 'cause you's bigger don't make it right to mess with 'em." (p.17)

ฉบับแปล: ผมยื่นมือออกไปจะหยิบมดขึ้นมาตัวหนึ่ง ตอนนั้นเป็นตอนก่อนที่ผมจะรู้ว่าพวกแมลงมันก็มีวิธีทำให้เราเลิกไปแต่มันเหมือนกัน และก่อนที่ผมจะหยิบมดได้ แม่ก็คว้ามือผมไว้ “อ๊ะอ๊ะ” ไลจาห์ พวกนี้คือคนงานของพระเจ้าที่ทำงานหนักที่สุด แล้วถึงลูกจะตัวใหญ่กว่าพวกมัน ก็ไม่ได้หมายความว่าลูกจะมีสิทธิไปกวณพวกมันได้” (น.61)

สถานการณ์ข้างต้น แม่ของอีไลจาห์เปล่งเสียงออกมาอย่างรวดเร็ว เพื่อปรามไม่ให้เขาทำร้ายมด ซึ่งขณะนั้นอีไลจาห์ยังเป็นเด็กเล็ก เสียงของแม่จึงเป็นเหมือนเสียงห้าม ผู้แปลจึงเลือกใช้คำว่า “อ๊ะอ๊ะ” เพื่อแสดงอารมณ์ของสถานการณ์ในเรื่องและสอดคล้องกับเสียงของคำที่ปรากฏในต้นฉบับ

3.2.2 ปัญหาการแปลระดับคำ

คำเป็นหน่วยสำคัญของภาษา ทำหน้าที่บอกความหมายแทนสิ่งของ ความรู้สึก ความคิด ประสบการณ์ ซึ่งเป็นที่รับรู้ร่วมกันในสังคม ความหมายของคำสามารถแบ่งเป็นความหมายที่อ้างอิงถึงโดยตรง (Denotative meaning) ซึ่งอาจใช้อ้างอิงถึงความหมายตรงตัวมากกว่าหนึ่งอย่าง และความหมายแฝง (Connotative meaning) ซึ่งหมายถึง ความหมายเพิ่มเติมที่แฝงอยู่กับความหมายตรงตัว สามารถทำให้ผู้รับสารเกิดปฏิกิริยาตอบสนองได้ทางอารมณ์ นอกเหนือไปจากการรับรู้ความหมายอ้างอิง ในการแปลจึงต้องคำนึงถึงการเลือกใช้คำเพื่อถ่ายทอดความหมายตรง และความหมายแฝง ได้อย่างครบถ้วนตามต้นฉบับ นอกจากนี้ ยังต้องคำนึงถึงการใช้คำให้สอดคล้องกับการนำเสนอในรูปแบบต่างๆ

อย่างไรก็ตาม แม้จะคำนึงถึงความหมายของคำทั้งความหมายตรงและความหมายแฝงแล้ว ผู้แปลยังพบปัญหาการแปลในระดับคำ เนื่องจากความไม่เท่าเทียมกันระหว่างคำในภาษาอังกฤษอันเป็นภาษาต้นฉบับ และคำในภาษาไทยอันเป็นภาษาฉบับแปล ในการแปลบทที่ 1 ถึงบทที่ 3 ของวรรณกรรมสำหรับเด็กและเยาวชนเรื่อง “อีไลจาห์แห่งบัคซตัน” ผู้แปลประสบปัญหาการแปลระดับคำและได้สรุปปัญหาดังกล่าวออกเป็น 4 ประเด็นหลักๆ ดังนี้

3.2.2.1 การแปลคำสรรพนามและคำเรียกขาน

คำบุรุษสรรพนาม หมายถึง คำสรรพนามที่ใช้แทนชื่อผู้พูด ผู้ฟัง และผู้ที่ถูกกล่าวถึง หรือสิ่งที่ถูกกล่าวถึง ในขณะที่คำเรียกขาน หมายถึง คำหรือวลีที่ผู้พูดใช้เรียกผู้ฟัง ได้แก่ ชื่อ คำนำหน้าชื่อ คำเรียกญาติ คำเรียกยศหรือตำแหน่ง คำเรียกอาชีพ เป็นต้น ซึ่งคำทั้งสองประเภทนี้จัดเป็นกลุ่มคำในภาษาไทยที่ความหลากหลาย ทั้งมีการใช้ที่แตกต่างกันไปตามบริบทและปัจจัยด้านต่างๆ เช่น ปัจจัยด้านหลักภาษา และปัจจัยทางสังคมและวัฒนธรรม ในขณะที่คำบุรุษสรรพ

นามและคำเรียกขานในภาษาอังกฤษนั้นหลากหลายน้อยกว่าและมีกฎการใช้ที่ค่อนข้างตายตัว การเลือกใช้คำบุรุษสรรพนามและคำเรียกขานให้ถูกต้องและเหมาะสมจึงกลายเป็นข้อควรระวังอย่างหนึ่งของผู้แปล เช่น ในภาษาอังกฤษ ไม่ว่าจะเด็ก ผู้ใหญ่ อาจารย์ หรือนักเรียน ล้วนใช้คำสรรพนามบุรุษที่หนึ่งแทนตัวเองว่า "I" ซึ่งหากผู้แปลเลือกแปลคำว่า "I" เป็นคำบุรุษสรรพนามภาษาไทย ด้วยคำเดียวกัน อาทิ "ฉัน" เหมือนกันหมดทุกคำ ก็ย่อมทำให้เสียอรรถรสในการอ่านได้ ดังนั้น ผู้แปลจึงต้องเลือกแปลคำสรรพนามและคำเรียกขานให้ถูกต้องโดยพิจารณาจากปัจจัยด้านต่างๆ ทั้ง ปัจจัยทางภาษาศาสตร์และปัจจัยทางสังคม เพื่อให้เกิดความสละสลวยทางภาษา และทำให้เกิดชีวิตในการอ่าน หรือทำให้เสียอรรถรสของเรื่องแต่อย่างใด

ตัวอย่างที่ 9

ต้นฉบับ: The Preacher said, like he's talking to himself, "No! No! No! I knew this was going to happen, I just prayed it wouldn't be this soon." (p.11)

ฉบับแปล: นักเทศน์พึมพำเหมือนกำลังพูดกับตัวเอง "ไม่! ไม่! ไม่นะ! ฉันรู้ว่าสักวันเรื่องนี้ต้องเกิดขึ้น ฉันเพียงภาวนาขอให้มันไม่เกิดขึ้นเร็วเพียงนี้" (น.55)

นักเทศน์ให้สรรพนามบุรุษที่หนึ่งแทนตัวเองว่า "I" โดยในสถานการณ์ข้างต้น เขากล่าวพึมพำกับตัวเอง ผู้แปลจึงเลือกใช้คำว่า "ฉัน" ซึ่งเป็นสรรพนามบุรุษที่หนึ่ง ที่ใช้ทั่วไปในภาษาไทย สามารถแทนตัวผู้พูดได้ทั้งเพศชายและเพศหญิง และไม่เกี่ยวข้องกับปัจจัยทางสังคม เช่น ตำแหน่งหน้าที่ อายุ หรือทัศนคติต่อคู่สนทนา แทนสรรพนาม "I" ในสถานการณ์ข้างต้น

ตัวอย่างที่ 10

ต้นฉบับ: The Preacher looked like his best friend just got killed. "I warned them they had to check out those new-free folks better, and now somebody's accidentally toted some of those horrible creatures up here." (p.11)

ฉบับแปล: นักเทศน์ดูเหมือนคนที่เพิ่งเห็นเพื่อนรักถูกฆ่าตายไปต่อหน้า "พ่อเตือนพวกเขาแล้ว ว่าให้ตรวจดูพวกทาสที่เพิ่งเป็นอิสระ ที่มาใหม่ให้มากกว่านี้ ใจละ ตอนนี่คงมีใครสักคนที่บังเอิญหิ้วสัตว์น่าสะพรึงกลัวพวกนั้นมาที่นิคมของเรา" (น.55)

สถานการณ์ข้างต้นเกิดขึ้นต่อเนื่องจากตัวอย่างก่อนหน้า โดยนักเทศน์ให้สรรพนามบุรุษที่หนึ่งแทนตัวเองว่า "I" ทว่าเขากล่าวกับคู่สนทนาที่เป็นเด็ก โดยที่ตัวเขาเองมีสถานะทางสังคมเป็นพระใน

ศาสนาคริสต์ ผู้แปลจึงเลือกใช้คำว่า “พ่อ” ซึ่งเป็นคำสรรพนามบุรุษที่หนึ่งที่บาทหลวงในศาสนาคริสต์นิยมใช้

ตัวอย่างที่ 11

ต้นฉบับ: But afore we had the chance to ask Pa, the Preacher came walking down the road in front of Cooter's. He ain't atall like a common preacher that's got a church or noth-ing, but he tells anyone that will listen that he's the Right Reverend Deacon Doctor Zephariah Connerly the Third, and that he's the most educated, smartest man anywhere 'round. 'Stead of saying all those names, me and Cooter just call him the Preacher. (p.9)

ฉบับแปล: แต่ก่อนที่เราจะได้ถามพ่อ บาทหลวงก็เดินมาบนถนนหน้าบ้านของคุณเตอร์ เขาดูไม่เหมือนพวกบาทหลวงคนอื่น ๆ ที่มีโบสถ์หรืออะไรก็ตามแต่ แต่เขาก็บอกคนที่ยังพอฟังเขาอยู่บ้างว่า เขาคือคุณพ่ออธิการ ด็อกเตอร์เซฟาริยาห์ คอนเนอร์ลี ที่สาม และเขาเป็นคนที่มีการศึกษามากที่สุด และฉลาดที่สุดในแถบนี้ อย่างไรก็ตาม ผมกับคุณเตอร์กลับเรียกเขานักเทศน์ แทนที่จะเรียกด้วยชื่อยาวๆ ทั้งหมดนั้น (น.54)

ผู้เขียนใช้คำว่า “Preacher” ซึ่งเป็นคำเรียกขานนักบวชในศาสนาคริสต์ โดยในตอนต้นของย่อหน้า อีไลจาห์ยังไม่เล่าถึงสาเหตุที่เขาและเพื่อนตั้งคำเรียกขึ้นมาใหม่ ผู้แปลจึงใช้คำว่า “บาทหลวง” ซึ่งเป็นคำเรียกขานนักบวชในศาสนาคริสต์ทั่วไปแทนคำในภาษาอังกฤษ และเมื่อบอกอีไลจาห์เล่าต่อถึงสาเหตุของการเปลี่ยนคำเรียกขานในกลุ่มของเขา ซึ่งเป็นไปในทำนองที่ว่าไม่ค่อยมีใครฟังหรือนับถือบาทหลวงอย่างที่นักบวชควรจะได้รับ จึงเปลี่ยนเป็นคำว่า “นักเทศน์” ในตอนหลัง เพื่อให้เข้ากับสถานการณ์ในเรื่อง

3.2.2.2 การแปลคำอุทาน

จากความหมายตามพจนานุกรม คำอุทาน หมายถึง คำเรียกเสียงหรือคำที่เปล่งออกเวลาตกใจ ดีใจ หรือเสียใจ เป็นต้น คำอุทานเหล่านี้เป็นคำอีกประเภทหนึ่งซึ่งมีการใช้ที่หลากหลายทั้งในภาษาอังกฤษและในภาษาไทย หากเลือกแปลตามเสียงคำอุทานในภาษาต้นฉบับก็อาจทำให้ได้บทแปลที่ไม่เป็นธรรมชาติ ผู้แปลจึงจำเป็นต้องศึกษาสถานการณ์ที่เกิดคำอุทานนั้นๆ และทำความเข้าใจกับความรู้สึกของผู้เปล่งคำอุทานเพื่อจะเลือกใช้คำอุทานในบทแปลได้อย่างเป็นธรรมชาติ

ตัวอย่างที่ 12

ต้นฉบับ: I quit breathing and my blood ran cold when all the sudden he shouted, "Lord, have mercy!" (p.10)

ฉบับแปล: “คุณพระช่วย!” อยู่ดีๆ นักเทศน์ก็ตะโกนออกมา ผมตกใจจนลืมหายใจ ตัวเย็นเฉียบ (น.55)

สถานการณ์ข้างต้นเกิดขึ้นเมื่อนักเทศน์เห็นรอยงู เขาร้องออกมาด้วยความตกใจว่า “Lord, have mercy!” ผู้แปลแปลจากคำอุทานแล้วปรับบทแปลให้เข้ากับภาษาไทย โดยเลือกใช้คำว่า “คุณพระช่วย!” ซึ่งเหมาะสมและเป็นธรรมชาติเมื่อแปลเป็นภาษาไทย

ตัวอย่างที่ 13

ต้นฉบับ: Cooter was whistling and still laughing every once in the while and, doggone-it-all, I saw how unfair this whole commotion was turning out to be. (p.21)

ฉบับแปล: คุณเตอร์ผิวปากและยังคงหัวเราะขึ้นมาเป็นช่วงๆ บ้าจริง! ผมนี่ก็ได้ถึงความไม่ยุติธรรมเกี่ยวกับผลของเรื่องซุลมุนเมื่อคืนนี้ (น.64)

Oxford Advanced Learner's Dictionary ฉบับออนไลน์ได้ให้ความหมายของคำว่า doggone ว่า หมายถึง adv., exclamation (NAmE, informal) used to show that you are annoyed or surprised ในขณะที่พจนานุกรมออนไลน์อีกหลายฉบับได้ให้นิยามเพิ่มเติมว่าเป็นแสลงที่ใช้ในสหรัฐอเมริกาและแคนาดา มีความหมายเทียบเท่ากับคำว่า damn จึงเลือกแปลคำนี้ โดยใช้คำอุทานว่า “บ้าจริง” แสดงอารมณ์ตกใจถึงไม่พอใจของอีไลจาห์ เมื่อนึกถึงความเป็นจริงที่เขาต้องเผชิญ

ตัวอย่างที่ 14

ต้นฉบับ: Ma slapped the arm of her rocker. "Oh yes! Now I 'member (p.22)

ฉบับแปล: แม่ตบป้าบที่เท้าแขนเก้าอี้ “อ้อ ฉันจำได้แล้ว (น.66)

สถานการณ์ข้างต้น แม่ของอีไลจาห์อุทานขึ้นมาด้วยความดีใจ ที่คิดซื้อคุกกี้ ออก หากเลือกแปลตรงตัวตามเสียงคำอุทานในภาษาต้นฉบับว่า “Oh” เสียงที่ออกมาจะคล้ายคำอุทานด้วยอารมณ์ตกใจหรือประหลาดใจ จึงเลือกแปลด้วยคำอุทานในภาษาไทยว่า “อ้อ” ซึ่งแสดงให้เห็นว่าผู้พูดอุทานออกมาด้วยความดีใจที่จำซื้อคุกกี้ได้

ตัวอย่างที่ 15

ต้นฉบับ: It weren't but a week or two later that me and Cooter were down at the river and he yelled, "Oh, ho . . . !" then snatched out a toady-frog big as a pie pan! (p.18)

ฉบับแปล ราวหนึ่งหรือสองอาทิตย์หลังจากนั้น ผมกับคูเตอร์ไปที่แม่น้ำ “โอโฮ” เขาตะโกน แล้วรีบคว้าคางคกตัวหนึ่งที่ใหญ่พอๆ กับถาดพายเลยทีเดียว (น.62)

ผู้อ่านในเรื่องคือคูเตอร์ อูทานออกมาว่า “Oh, ho...” เมื่อเขาเห็นคางคกตัวโตเท่าถาด เป็นการ อูทานออกมาด้วยความประหลาดใจระคนดีใจ จึงเลือกแปลด้วยคำอูทานในภาษาไทย “โอโฮ” ซึ่งมีเสียงตรงกับต้นฉบับและมีความหมายแสดงความประหลาดใจในทางเดียวกัน

3.2.2.3 การแปลสิ่งที่ไม่ปรากฏหรือไม่เป็นที่รู้จักในวัฒนธรรมไทย

วัฒนธรรมในแต่ละภาษาถือเป็นปัจจัยสำคัญที่กำหนดการรับรู้ของผู้อ่าน ซึ่งในบางครั้งสิ่งที่ปรากฏอยู่ในวัฒนธรรมหนึ่งอาจไม่ปรากฏอยู่ในอีกวัฒนธรรมหนึ่ง หรือไม่เป็นที่รู้จัก อุปสรรคในกรณีที่มีคำซึ่งใช้ในภาษาต้นฉบับแต่ไม่ปรากฏในภาษาฉบับแปลนี้ ทำให้ในบางครั้งผู้แปลไม่สามารถสรรคำมาใช้ได้ อย่างไรก็ตาม นักวิชาการด้านการแปล ดวงตา สุธพล (2541) ได้กล่าวถึงกรณีนี้ไว้ว่า หากภาษาต้นฉบับและภาษาฉบับแปลไม่มีคำหรือข้อความที่มีความหมายเทียบเคียงกันได้ ซึ่งอาจเนื่องมาจากวัฒนธรรมหรือการแสดงความคิดเห็นที่ต่างกัน ผู้แปลต้องใช้ความพินิจพิเคราะห์เลือกคำและผูกเป็นสำนวนภาษาไทยที่ดี สละสลวยและเป็นธรรมชาติ จนผู้อ่านไม่รู้สึกรู้ว่าเป็นฉบับแปล

ตัวอย่างที่ 16

ต้นฉบับ: I can recall squinting my eyes to look up at Ma and see-ing her pull off her sunbonnet and wipe her forehead afore she squatted down next to me and said, " 'Lijah, that ain't nothing but a anthill, sweetheart." (p.17)

ฉบับแปล: ผมจำได้ว่าผมชำเลืองตามองแม่ เห็นแม่ถอดหมวกออกแล้วปาดเหงื่อที่หน้าผาก ก่อนจะนั่งยองๆ ลงข้างๆ ผม “ไลจาร์ มันไม่มีอะไรหรอก แค่อมปลวกนะลูก” (น.61)

Oxford Advanced Learner's Dictionary ฉบับออนไลน์ ได้ให้ความหมายของคำว่า “bonnet”

ไว้ว่า หมายถึง a hat tied with strings under the chin, worn by babies and, especially in the past, by women ซึ่งเป็นหมวกประเภทที่มีระบายและมีสายรัดใต้คาง เป็นหมวกแบบที่เด็กและสตรีในสังคมตะวันตกใส่ โดยในสถานการณ์นี้แม่ของอีไลจาห์ใส่หมวกประเภทนี้เพื่อกันแดด ผู้แปลจึงเลือกแปลคำว่า “sunbonnet” ว่า “หมวก” เพราะเห็นว่าหากขยายความจะให้ข้อความที่ยืดยาวจนเกินไป

ตัวอย่างที่ 17

ต้นฉบับ: Then the fish quit biting. I had me seven good bass and three big perch
(p.46)

ฉบับแปล: จนเมื่อปลาเล็กตอดแมลง ผมได้ปลากะพงตัวใหญ่ๆ มาเจ็ดตัว กับปลาเพิร์ชตัว
เรื่องอีกสาม (น.87)

เลือกแปลคำว่า “perch” ด้วยการทับศัพท์และเติมค่านามปลาขยายด้านหน้า เพื่อให้
ความหมายที่คำนั้นอ้างอิงถึงชัดเจนขึ้น

3.2.2.4 การแปลสำนวนโวหารและภาษาภาพพจน์

ในงานเขียนประเภทวรรณกรรม ผู้เขียนมักใช้สำนวนโวหาร รวมถึงภาษาภาพพจน์
อันหมายถึงกลวิธีการใช้คำหรือกลุ่มคำ ทำให้เห็นภาพเด่นชัด โดยในส่วนของภาษาภาพพจน์นี้
สามารถทำได้หลายวิธี เช่น อุปมา-การเปรียบเทียบ อุปลักษณ์-การเปรียบเทียบ บุคลาธิษฐาน-
ภาพพจน์ที่ทำให้สิ่งไม่มีชีวิตทำกริยาเหมือนสิ่งมีชีวิต อติพจน์-การกล่าวเกินจริง เป็นต้น เมื่อผู้แปล
ต้องถ่ายทอดบทแปลในลักษณะที่เป็นสำนวนโวหารและภาษาภาพพจน์นี้ นอกจากจะต้อง
ถ่ายทอดความหมายแล้ว ยังต้องรักษารูปแบบของการเขียนไว้ด้วย แต่บ่อยครั้งที่ผู้แปลไม่สามารถ
แปลสำนวนโวหารและภาษาภาพพจน์ในภาษาอังกฤษให้เป็นภาษาไทยที่ตรงกันทุกประการได้ ทั้ง
ด้วยเหตุผลเรื่องข้อจำกัดทางวัฒนธรรม และเพื่อความเป็นธรรมชาติของภาษา ผู้แปลจึงต้อง
ตีความสำนวนและภาษาภาพพจน์นั้นๆ ให้เข้าใจต้องแท้เสียก่อน แล้วจึงเลือกหาสำนวนและ
ภาพพจน์เปรียบเทียบที่มีลักษณะใกล้เคียงกันทั้งในแง่ความหมายและรูปแบบมาใช้แปล หากยัง
หาไม่ได้จริงๆ อาจต้องเลือกแปลแบบอธิบายความเพิ่มเติม

ตัวอย่างที่ 18

ต้นฉบับ: Whilst I try not to be fra-gile by sucking down the looseness and sloppiness in my nose when they come and by not screaming and running off at the littlest nonsense, Ma sets 'bout it different. (p.16)

ฉบับแปล ในขณะที่ผมกำลังทำให้ตัวเองเลิกอ่อนแอด้วยการกลืนความฟ่ายแพ้และความ ขี้แยลงคอ พยายามไม่วิ่งเตลิดหนีและกรีดร้องกับเรื่องบ้า ๆ ที่จีบจ้อยที่สุด แม่กลับมีวิธีการรับมือที่แตกต่าง (น.60)

ในตัวอย่างข้างต้น อีไลจาห์กล่าวถึงการแก้ปัญหาของเขา ผู้แปลเลือกแปลสำนวนข้างต้นโดยถอดรูปจาก sucking down the looseness and sloppiness in my nose แล้วปรับให้เข้ากับสำนวนไทย ที่นิยมใช้ว่า “กลืนลงคอ” แทนการแปลตรงตัว

ตัวอย่างที่ 19

ต้นฉบับ: “Son, you got one n'em sets of mind what's gunn have you fretting 'bout the littlest things. Life's gunn be a tough row to hoe for you if you don't learn you caint be believing everything folks tell you, not even growned folks.” (p.30)

ฉบับแปล: “ลูกเอ๋ย ลูกรู้อะไรมาแล้วก็ตั้งป้อมกลัวไปล่วงหน้า ชีวิตมันจะกลายเป็นเรื่องยากเหมือนแปลงสวนที่แข็งเกินจะไถ หากลูกไม่เรียนรู้ว่าเราไม่สามารถเชื่อเรื่องที่ใครๆ พูดได้เสียทั้งหมด แม้พวกนั้นจะเป็นผู้ใหญ่แล้วก็ตาม” (น.73)

จากตัวอย่างข้างต้นผู้เขียนใช้ภาษาภาพพจน์โดยการเปรียบเทียบแบบอุปลักษณ์ กล่าวเปรียบเทียบชีวิตที่ยากเป็นสวนดินแข็งๆ เพื่อความสละสลวยและเป็นธรรมชาติในภาษาไทย จึงเลือกแปลโดยปรับภาษาภาพพจน์ดังกล่าวเป็นการเปรียบเทียบแบบอุปมา ใส่คำเชื่อม “เหมือน” พร้อมเพิ่มวลี “จะกลายเป็นเรื่องยาก” เข้าไปขยายความเพื่ออธิบายความหมายของภาษาภาพพจน์ดังกล่าว

3.2.3 ปัญหาการแปลระดับประโยค

หลังจากการทำความเข้าใจต้นฉบับในส่วนของโครงสร้างประโยคด้วยการศึกษาตามแนวภาษาศาสตร์แล้ว พบว่าในภาษาอังกฤษมีโครงสร้างประโยคหลายรูปแบบ ที่เมื่อแปลตามโครงสร้างภาษาอังกฤษแล้วถ่ายทอดออกมาเป็นภาษาไทยที่ไม่สิ้นไหลเป็นธรรมชาติ ซึ่งจากการ

แปลบทที่ 1 ถึงบทที่ 3 ของวรรณกรรมสำหรับเด็กและเยาวชนเรื่อง “อีไลจาห์แห่งบัคซตัน” ผู้แปลพบปัญหาการแปลระดับประโยคที่แบ่งออกเป็น 3 ประเด็นหลักๆ ดังนี้

3.2.3.1 การแปลประโยคกรรมวาจก (passive voice)

ประโยคกรรมวาจกและประโยคกรรตุวาจกเป็นโครงสร้างประโยคที่ชี้ความแตกต่างระหว่างความสัมพันธ์ระหว่างประธานกับการกระทำกริยา โดยประโยคกรรมวาจกหมายถึงประโยคที่ประธานเป็นผู้ถูกกระทำ ส่วนประโยคกรรตุวาจกมีประธานเป็นผู้ทำกริยา

ทั้งนี้การใช้ประโยคกรรมวาจกในภาษาไทยแบ่งได้เป็น 5 ชนิด ตามที่อัจฉรา ไกล้สัตวกุล (2545, น. 32) กล่าวไว้ ได้แก่

1. ประโยคกรรมวาจก “ถูก” มักใช้ในความหมายในแง่ไม่ดี เช่น เขาถูกลงโทษ
2. ประโยคกรรมวาจก “ได้รับ” มักใช้ความหมายในแง่ดี เช่น เขาได้รับการแต่งตั้งให้เป็นผู้อำนวยการ

3. ประโยคกรรมวาจกเป็นกลาง เช่น พิพิธภัณฑน์ที่สร้างขึ้นเมื่อปีพ.ศ. 2550

4. ประโยคกรรมวาจกเน้นความ เช่น ตามี ผู้ใหญ่บ้านของเราเสือกินเสียแล้ว

5. ประโยคกรรมวาจกที่มีผู้กระทำปรากฏ เช่น เพลงนี้ร้องโดยสันติ

ด้วยเหตุนี้ในการแปลประโยคกรรมวาจกจากต้นฉบับภาษาอังกฤษ ผู้แปลจึงต้องวิเคราะห์ประโยคนั้นๆ ว่าผู้เขียนมีความหมายแฝง หรือต้องการเน้นย้ำสิ่งที่ถูกกระทำเป็นพิเศษหรือไม่ แล้วจึงเลือกถ่ายทอดออกมาเป็นรูปประโยคกรรมวาจกในแบบไทย หรือปรับเป็นประโยคกรรตุวาจกซึ่งนิยมใช้ในภาษาไทย

ตัวอย่างที่ 20

ต้นฉบับ: It was Sunday after church and all my chores were done. I was sitting on the stoop of our home trying to think what to do. (p.1)

ฉบับแปล: วันอาทิตย์ หลังกลับจากโบสถ์ ผมทำงานบ้านเสร็จเรียบร้อยแล้วออกมานั่งหน้าบ้านไต่บ้าน กำลังคิดว่าจะทำอะไรดี (น.53)

จากตัวอย่างนี้ ผู้เขียนใช้รูปประโยคกรรมวาจก ซึ่งหากแปลโดยเปลี่ยนเป็นประโยคกรรมวาจกในภาษาไทยจะทำให้ภาษาไม่เป็นธรรมชาติ จึงแปลโดยเปลี่ยนเป็นประโยคกรรตุวาจก ยกสรรพนาม “ผม” เป็นประธานแทน

ตัวอย่างที่ 21

ต้นฉบับ: "I need you to solemnly promise me something. I want you both to swear on your mothers' lives that if I'm ever bitten by one of these beasts, you'll take this pistol and put a bullet in my brain! I'd rather be shot dead than face such a horrible, prolonged death!" (p.14)

ฉบับแปล: “พ่อต้องการให้พวกเธอปฏิญาณด้วยเกียรติกับพ่อก่อน สาบานด้วยเดิมพันชีวิตแม่ของพวกเธอระบุว่า ถ้าพ่อถูกงูสุรกายพวกนี้กัด พวกเธอจะรีบเอาปืนกระบอกนี้ระเบิดสมองพ่อทันที พ่อยอมถูกยิงตายแทนที่จะต้องเผชิญหน้ากับความตายสุดสยองแสนยาวนานนั้น” (น.58)

ต้นฉบับเป็นประโยคกรรมวาจกเน้นผู้ถูกกระทำ ผู้แปลจึงเลือกแปลด้วยรูปประโยคกรรมวาจกในภาษาไทย ใช้คำว่า “ถูก” ซึ่งสื่อความหมายในเชิงลบ เพราะในบริบทนี้นักเทศน์กล่าวถึงการถูกงูกัดและการถูกยิงด้วยปืน

ตัวอย่างที่ 22

ต้นฉบับ: The second part of my chores, the enjoying part, is divided into brushing the animals, tending to their hoofs, and my favourite part, helping make 'em comforted by keeping the horseflies off of'em. (p.33)

ฉบับแปล: งานส่วนที่สอง ส่วนที่น่าสนุก แบ่งเป็นการแปรงขนสัตว์ ดูแลกับเท้าของพวกมัน และที่ผมชอบมากที่สุด คือการทำให้พวกมันสบายตัว ด้วยการคอยจับเห็บออกจกตัวพวกมัน (น.74)

จากตัวอย่างนี้ ต้นฉบับใช้ประโยคกรรมวาจก ผู้แปลจึงปรับบทแปลเป็นประโยคกรรมตุวาจกเพื่อให้ถ่ายทอดออกมาเป็นภาษาที่สละสลวย

3.2.3.2 การแปลประโยคที่ประธานไม่ได้เป็นผู้กระทำกริยา

เนื่องจากในภาษาอังกฤษอันเป็นภาษาต้นฉบับ นิยมใช้โครงสร้างประโยคที่ประธานไม่ได้เป็นผู้กระทำกริยา หรือใช้ประธานสมมติ เช่น ประโยคที่ขึ้นต้นด้วย “It” “There” ซึ่งในภาษาไทยอันเป็นภาษาฉบับแปลไม่ปรากฏโครงสร้างประโยคลักษณะนี้ หากแปลประธานสมมติหรือประธานที่ไม่ได้เป็นผู้กระทำกริยาเหล่านี้ด้วยคำว่า “มัน” จะทำให้ภาษาฉบับแปลไม่สละสลวย เพราะเป็นการแปลตรงตัวตามภาษาอังกฤษ หรือที่เรียกว่ายังติดกลิ่นนมเนยอยู่ ผู้แปลจึงต้องเลือก

แปลด้วยกลวิธีต่างๆ เช่น การละไม่แปล การแปลโดยเลือกคำนามอื่นมาเป็นประธานโดยพิจารณาจากบริบทรอบข้าง เป็นต้น

ตัวอย่างที่ 23

ต้นฉบับ: It was Sunday after church and all my chores were done. I was sitting on the stoop of our home trying to think what to do. It was that time of day when the birds were getting ready to be quiet and the toady-frogs were starting to get louder with that chirpity sound they make most the night. (p.1)

ฉบับแปล: วันอาทิตย์ หลังกลับจากโบสถ์ ผมทำงานบ้านเสร็จเรียบร้อยแล้วออกมานั่งหน้าบันไดบ้าน กำลังคิดว่าจะทำอะไรดี ตอนนั้น เป็นช่วงเวลาที่พวกนกพร้อมจะหยุดส่งเสียง ในขณะที่พวกกบเริ่มร้องเสียงแหลมเหมือนที่ทำอยู่แทบทุกคืน (น.53)

จากตัวอย่างข้างต้น ปรากฏประโยคที่ประธานไม่ได้เป็นผู้กระทำกริยา 2 จุด ในจุดแรก ผู้แปลเลือกแปลโดยละคำว่า “It” แล้วแปลเฉพาะใช้คำว่า “วันอาทิตย์” ส่วนในจุดที่สอง ผู้แปลปรับโครงสร้างประโยคโดยใส่ประธาน “ตอนนั้น” เสริมเข้าไปในประโยค

ตัวอย่างที่ 24

ต้นฉบับ: It weren't but a week or two later that me and Cooter were down at the river and he yelled, "Oh, ho . . . !" then snatched out a toady-frog big as a pie pan! (p.18)

ฉบับแปล: ราวหนึ่งหรือสองอาทิตย์หลังจากนั้น ผมกับคูเตอร์ไปที่แม่น้ำ “โอโฮ” เขาตะโกนแล้วรีบคว้าคางคกตัวหนึ่งที่ใหญ่พอๆ กับถาดพายเลยทีเดียว (น.62)

คำว่า “It weren't” เป็นโครงสร้างประโยคที่ประธานไม่ได้เป็นผู้กระทำกริยา ผู้แปลจึงเลือกแปลโดยละคำเหล่านั้นเสีย

ตัวอย่างที่ 25

ต้นฉบับ: But we'd been walking a good long time and there was still plenty of sunlight and I hadn't heard rattle the first. We hadn't even seen one bat. (p.40)

ฉบับแปล: แต่ที่เราเดินมาไกลพอสมควรแล้ว ในป่าก็ยังมีแสงอาทิตย์สว่างไปหมด ผมไม่ได้ยินเสียงงูทางกระดิ่งอะไรนั่นเลย ไม่เห็นแม้แต่ค้างคาวสักตัวด้วยซ้ำ (น.81)
“there” เป็นประธานที่ไม่ได้ทำกริยาของประโยค จึงเลือกการแปลแล้วใส่วลี “ในป่า” ซึ่งแสดงสถานที่สืบเนื่องมาจากบริบทก่อนหน้า เข้ามาขยายความ

3.2.3.3 การเรียงเรียงลำดับความคิดใหม่

จากการแปลเรื่องนี้พบว่า บางครั้งมีการเรียงลำดับประโยคในต้นฉบับที่กระโดดสลับไปมาตามธรรมชาติของภาษาอังกฤษ ซึ่งหากแปลออกมาเป็นภาษาไทยแล้ว อาจก่อให้เกิดความสับสนในการลำดับความคิด เกิดความกำกวม หรือทำให้ภาษาฉบับแปลไม่เป็นธรรมชาติ ผู้แปลจึงต้องพิจารณาเรียงลำดับประโยคใหม่ในบางประโยค เพื่อสามารถถ่ายทอดภาษาแปลที่มีความสละสลวยออกมาได้ โดยไม่ทำให้สิ่งที่ผู้เขียนต้องการสื่อสารออกมาเสียไป

ตัวอย่างที่ 26

ต้นฉบับ: Ma must've heard me screaming from a ways off 'cause she was running out our front gate by the time I got there. (p.14)

ฉบับแปล: ตอนที่ผมวิ่งถึงหน้าประตูบ้าน แม่ก็พุ่งพรวดออกมาตรงนั้นพอดี ผมว่า แม่ต้องได้ยินเสียงผมร้องลั่นมาตลอดทางแน่ๆ (น.59)

ผู้แปลเลือกแปลโดยลำดับประโยคในตอนนี้ใหม่เพื่อให้เหตุการณ์เป็นไปตามลำดับก่อนหลัง และทำให้ภาษาในฉบับแปลสละสลวย เป็นธรรมชาติ

ตัวอย่างที่ 27

ต้นฉบับ: Then, just like they always do, Ma and Pa came and sat in their rockers on the stoop, getting ready to do some relaxing. (p.18)

ฉบับแปล: ไม่นาน พ่อกับแม่ก็ออกมานั่งที่เก้าอี้โยกที่เฉลียงหน้าบ้านเพื่อพักผ่อนเหมือนที่ทำเป็นประจำ (น.62)

ในตัวอย่างข้างต้น หากแปลโดยเรียงลำดับประโยคตามต้นฉบับว่า “ไม่นาน ก็เหมือนกับที่พวกเขาทำประจำ แม่กับพ่อ...” ซึ่งเป็นรูปแบบการเรียงประโยคแบบภาษาอังกฤษ ไม่เป็นธรรมชาติในภาษาไทย ผู้แปลจึงเรียงลำดับความคิดเสียใหม่ ด้วยการนำส่วนขยาย “just like they always do” ไปไว้ในช่วงท้ายของประโยค

จากที่กล่าวมาทั้งหมดข้างต้น ในการแปลบทที่ 1 ถึงบทที่ 3 ของวรรณกรรมสำหรับเด็กและเยาวชนเรื่อง “อีไลจาห์แห่งบัคซตัน” ของคริสโตเฟอร์ พอล เคอร์ติส ผู้แปลพบปัญหาที่เป็นอุปสรรคต่อการแปลหลายประการ ทั้งปัญหาในระดับการทำความเข้าใจต้นฉบับ และปัญหาการแปลระดับถ้อยทอด ซึ่งในระดับการทำความเข้าใจต้นฉบับ ผู้แปลได้แก้ไขปัญหานั้นโดยการอ่านบททวนต้นฉบับ พร้อมวิเคราะห์ห้องคำประกอบต่างๆ ของเรื่อง เช่น ลักษณะงานเขียน ภาษาที่ผู้เขียนเลือกใช้ ทั้งในระดับเสียง คำ โครงสร้างประโยค และระดับเหนือประโยค นอกจากนี้ ผู้แปลยังค้นหาข้อมูลเพิ่มเติมเกี่ยวกับเหตุการณ์ที่เป็นฉากในการดำเนินเรื่อง เพื่อให้สามารถทำความเข้าใจต้นฉบับได้อย่างถี่ถ้วน อันจะนำไปสู่ขั้นตอนการถ่ายทอดบทแปลที่ดีต่อไป อย่างไรก็ตาม ในระดับการถ่ายทอด ผู้แปลยังพบปัญหาการถ่ายทอดบทแปลทั้งในระดับเสียง ระดับคำ และระดับประโยค ผู้แปลแก้ปัญหานั้นโดยการนำความรู้ด้านภาษาศาสตร์เข้ามาประยุกต์ใช้ในการปรับบทแปล ทั้งนี้เพื่อให้ได้บทแปลที่สื่อความหมายของต้นฉบับได้ถูกต้อง ครบถ้วน และใช้ภาษาได้อย่างสละสลวย เป็นธรรมชาติ